

**راهنمای پژوهش
و پایان نامه نویسی**

دکتر محمود اکرامی

سرشناسه	اگرانی محمود، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	راهنمای پژوهش و پایان نامه نویسی/محمود اکرانی.
مشخصات نشر	تهران: صریح، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	۱۲۱ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۱۵۶-۶۷-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	اگتابنامه
موضوع	تحقیق-روش شناسی
موضوع	پایان نامه ها-شیوه نامه
شناسه افزوده	: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس، نشر صریح
رده بندی کنگره	۱۳۹۰ / الف ۷ / ۵۵ / ۵۱۸۰
رده بندی دیویی	۵۰۱/۴۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۹۹۴۵۵
تاریخ درخواست	۱۳۹۰/۱/۳۱
تاریخ پاسوگویی	:
کد پیگیری	۲۲۹۷۵۷۴

بنیاد حفظ آثار و نشر
ارزشهای دفاع مقدس

راهنمای پژوهش و پایان نامه نویسی

دکتر محمود اکرانی

ناشر: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۹

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۵۶-۶۷-۶

نشانی: تهران - خیابان شهید بهشتی - خیابان سرافراز - کوچه حق پرست - پلاک ۳۳

تلفن و نمابر: ۸۸۵۲۸۹۰۲-۱۰

مرکز پخش: تهران - خیابان انقلاب - روبه روی دانشگاه تهران - پلاک ۱۳۹۶

تلفن و نمابر: ۶۶۹۵۴۱-۸

info@bonyadedefa.ir

www.bonyadedefa.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه
۱۵	بخش اول: دانسته‌های قبل از پژوهش
۱۷	۱- تحقیق یا پژوهش چیست؟
۱۹	۲- پژوهشگر کیست
۲۰	۳- شناخت چیست؟
۲۲	الف) علوم تجربی
۲۳	ب) علوم انسانی
۲۵	انتخاب موضوع
۳۱	مطالعه مقدماتی
۳۴	تحدید موضوع
۳۴	الف) جغرافیا یا مکان
۳۵	ب) تاریخ (زمان)
۳۶	ج) محتوا
۳۶	د) افراد یا جامعه مورد مطالعه

۷۸	۱۲- طبقه‌بندی و فصل‌بندی گزارش
۷۹	۱۳- فصل‌بندی علمی پژوهش
۷۹	۱۴- ویرایش
۸۰	ارجاعات
۸۱	۱- ارجاع درون‌متنی
۸۲	۲- ارجاع به صورت پانویس یا زیرنویس
۸۵	۳- ارجاع به صورت پی‌نوشت
۸۶	منابع پایانی
۸۷	انواع منابع
۸۸	الف) منابع انسانی
۹۲	ب) منابع مکتوب
۱۰۱	ج - منابع تصویری
۱۰۲	د - منابع مادی
۱۰۲	و- منابع سایبری
۱۰۵	خلاصه اجزای پایان‌نامه یا پژوهش
۱۰۹	منابع

مقدمه

تلاش برای «دانش» همراهِ دائمی انسان است. انسان برای پاسخ به سؤالات هم‌افزون خود، به مطالعه و تحقیق روی آورد، و هر چه بر دانسته‌هایش افزوده شد، برای پاسخ به پرسش‌های جدید، خود را ناتوان‌تر دید. چرا که هر گاه پرده‌ای از رازی برداشت، دریچه‌ای تازه به دنیای ندانسته‌هایش باز شد و همین، انگیزه پژوهش را در او تقویت کرد.

پژوهش یک فرآیند است و برای پاسخ به سؤالات و مسأله‌های پژوهشگر یا سفارش‌دهنده آن صورت می‌گیرد. مهم‌ترین گام در این مسیر پرفراز و نشیب، حرکت مرحله به مرحله، انتخاب و استفاده درست از روش‌ها و تکنیک‌ها و فنون علمی است. از این رو نتایج پژوهش‌هایی قابلیت استفاده، تعمیم و استناد دارد که روشمند و

هدفمند انجام شده باشد.

اما نباید فراموش کرد که یک پژوهشگر یا دانشمند چون بر فراز شانه‌های علمی انسان‌های پیش از خود نشسته است، وسعت دید بیشتری نسبت به دیگران دارد. به همین سبب علاوه بر روش و شیوه‌های گردآوری اطلاعات، منابع انسانی، منابع مکتوب و... که اطلاعات درست و قابل اعتماد را درباره مسأله مورد پژوهش در اختیار پژوهشگر قرار می‌دهند، از اهمیت خاصی برخوردار است.

دانشمندان بر این باورند: پژوهش با یک پرسش یا مسأله که ذهن پژوهشگر یا دیگران را به خود مشغول کرده است، آغاز می‌شود و تا زمانی که پاسخی علمی برای آن پرسش یا مسأله حاصل نشود، همچنان ادامه خواهد داشت.

از آنجا که پرسش‌های بشر فرجام و انجामी نداشته و ندارد، پژوهش نیز با توجه به سطح و نوع پرسش، در سطوح مختلف و انواع گوناگون همچنان ادامه خواهد داشت.

انسان‌ها به طور فردی یا جمعی علاقه‌مند به کسب اطلاعات جدید و شناخت هستند. دو انگیزه مهم موجب این علاقه می‌شود: یکی نیاز و یافتن راه‌حل‌های مناسب برای رفع نیاز و دیگری کنجکاوی و پاسخ به این کنجکاوی است. (رفیع‌پور، ۱۳۸۲، ص ۹)

در این نوشته سعی شده است در سه بخش متمایز، به طور خلاصه

دانسته‌های قبل از پژوهش، فرآیند پژوهش، چگونگی طی کردن این فرآیند - البته به صورت علمی - و گزارش نویسی برای پژوهش برای دانشجویان و پژوهشگرانی که تازه در این راه گام برمی‌دارند، به‌ویژه دانشجویان رشته ادبیات مقاومت، که با مسأله‌های تازه و دایره منابع جدید در حیطه ادبیات روبه‌رو هستند، بازگو شود.

شاید برخی بر این باور باشند که مباحثی مانند نمونه‌گیری یا جامعه آماری یا طرح سؤال و فرضیه، استفاده از تکنیک و فنون پژوهش‌های میدانی مثل مصاحبه، پرسش‌نامه یا مشاهده در ادبیات، به‌ویژه ادبیات مقاومت کاربردی ندارد و از حوزه علوم اجتماعی وارد ادبیات شده است. اما باید گفت امروزه با توجه به شرایط، ادبیات با امور اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... به گونه‌ای در هم تنیده‌اند که بررسی یکی بدون پرداختن به دیگری امکان‌پذیر نیست و از آنجا که منابع مورد استفاده در بسیاری موضوعات دفاع مقدس؛ خانواده شهدا، رزمندگان، شاعران، نویسندگان و... هستند، بهتر آن است که پژوهشگران، پژوهش‌های ادبی به‌ویژه حیطه‌های جدید ادبیات از جمله ادبیات مقاومت را با روش‌های علمی که بین‌رشته‌ای هستند، مطالعه کنند.

ضمن اینکه لازم است با توجه به مطالعات بین رشته‌ای، اگر فردی موضوعی را انتخاب می‌کند که بین‌رشته‌ای است مانند «سیمای اجتماعی زن در شعر دفاع مقدس» لازم است جامعه‌شناسی و ادبیات را

به خوبی مطالعه کرده باشد.

لازم به ذکر است که این کتاب در سه بخش به شرح زیر تنظیم

شده است:

الف: دانسته‌های قبل از پژوهش

ب: طرح پژوهش (فصول اصلی پژوهش)

ج: گزارش پایانی

امید که مورد عنایت و توجه همه پژوهشگران، به‌ویژه دانشجویان

ادبیات پایداری قرار گیرد.

www.ketab.ir